

Innspill til rapporten «Et «puff» i riktig retning? – Evaluering av fire lokale forskerskoler ved Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet»

Forskerskolene underlagt Institutt for Medisinsk Biologi, III og MCCR, ble opprettet i 2012.

I rapporten oppsummerer Resultat erfaringer med forskerskolene, og gir anbefalinger og innspill på følgende:

- Videreføring av forskerskolene
- Tiltak for å styrke ph.d.-studentenes arbeidsvilkår og avhandlingsarbeid
- Videreutvikling av forskerskolekonseptet (og alternative forskerskolemodeller)

Kommentarer til rapporten generelt:

Store deler av rapporten vies til en kritisk evaluering av forskerskolen som konsept, og det kommer tydelig fram at man er skeptisk til konseptet både på nasjonalt og lokalt nivå. Vi er i stor grad enige i rapportens konklusjoner når det gjelder de til dels urealistiske målsetningene og forventningene som ble lagt til grunn.

Vi er også enige i at det sannsynligvis er helt andre faktorer enn forskerskolene som er avgjørende for ph.d.-studentenes arbeidsvilkår og trivsel. At rapporten peker på veilederne og forskergruppene som nøkkelfaktorer for å lykkes på disse områdene, kommer ikke som noen overraskelse på oss. Vi deler rapportens syn på at man bør styrke forskergruppenes evne til å skape gode forskningsmiljøer.

Vi kjenner oss imidlertid ikke igjen i evalueringens konklusjon om at forskergruppene er lite delaktige i forskerskolene. Tvert imot utgår forskerskolene fra forskningsgruppene, og uten deres felles innsats ville det ikke ha vært mulig å avholde noen av kursene som skolene tilbyr.

For øvrig mener vi at forskerskolene også har skapt resultater som ikke umiddelbart kan måles eller tallfestes - det er nemlig vårt klare inntrykk at forskerskolene har hatt en forsterkende og samlende effekt på fagmiljøene de går ut fra.

Fagmiljøet ved IMB består av relativt små forskningsgrupper med overlappende faglige interessefelt. De to forskerskolene ved IMB har fungert som et sosialt og vitenskapelig samlingspunkt for forskergruppene ved instituttet, og har på den måten bidratt til å skape viktige synergieffekter.

For å skape ledende forskningsmiljøer er det helt essensielt å legge til rette for forum for samarbeid og koordinering mellom og på tvers av forskergrupper, institutter og fakulteter. Vi har per i dag få slike arenaer ved UiT og Helsefak.

Vi viser for øvrig også til separate tilbakemeldinger fra forskerskolene III og MCCR.

Seksjon for forskningstjeneste ber om konkrete tilbakemeldinger på om hvorvidt man mener forskerskolene bør videreføres eller nedlegges.

IMB er enige i evalueringens konklusjoner vedr. forskerskolen Travers. Forskerskolen Psykisk Helse har vi ikke hatt noen tilknytning til, og vi kan derfor ikke uttale oss om den.

Når det gjelder III og MCCR, mener vi at både kursene og de øvrige aktivitetene bør videreføres.

I tilfellet III mener vi at evalueringen viser at forskerskolen bør videreføres tilnærmet slik som i dag. Det finnes et stort engasjement i og for skolen, som framover skal knyttes tett sammen med den nasjonale forskerskolen IBA.

Når det gjelder MCCR er vi i tvil om denne bør videreføres som forskerskole, eller om kursene og aktivitetene bør videreføres i en annen form (f.eks. som forsterkede ph.d.-kurs). Flaggskipkursene BIO-8302 og BIO-8303 bør uansett videreføres som i dag.

Dersom MCCR skal videreføres som forskerskole mener vi at seminarserien bør oppskaleres og utvides, både i forhold til innhold og aktivitet. Dette vil kreve en høyere bevilgning, da mesteparten av dagens bevilgning «spises opp» av de to flaggskipkursene, men det vil også kreve økt innsats og engasjement fra forskerskoleledelsen.

Dersom forskerskolene bør nedlegges, ber Helsefak om at det vurderes om hvorvidt enkelte aktiviteter innenfor forskerskolene (fagseminarer, ph.d.-emner etc.) bør videreføres eller ikke.

Dersom man bestemmer seg for å legge ned forskerskolene, mener IMB at man uansett bør videreføre alle kursene og aktivitetene innen III og MCCR.

MBI-8001, BIO-8302 og BIO-8303 er flaggskipkurs som holder høyt internasjonalt nivå, med toppforskere fra anerkjente institusjoner som gjesteforelesere. Kursene tiltrekker seg i tillegg til våre egne ph.d.-studenter også ph.d.-studenter fra andre universiteter i Norge og Norden så vel som forskere og andre ansatte ved UiT og UNN. Disse tre kursene gir studentene og forskningsmiljøet verdifull innsikt i forskningsfronten(e) og representerer en glimrende mulighet for nettverksbygging. Vi vet at nettverksbygging under kursene har resultert i etablering av forskningssamarbeid med grupper ved Helsefak.

Som vi fra IMBs side tidligere har påpekt i dialogmøter, har BIO-8302 og BIO-8303 vært sterkt underfinansiert i forhold til kursets ambisjoner. Dette bekreftes langt på vei i evalueringen fra RESULT.

MBI-8001 er for tiden under revisjon for å få en utforming som er tilpasset den nasjonale forskerskolen IBA. Det er allikevel klart at en forutsetning for videreføring vil være at kurset har en finansiering tilsvarende dagens nivå fra Helsefak.

IMB mener at både MBI-8002 og seminarserien ved MCCR har hatt positiv effekt på miljøbygging og ferdighetstrening. Vi ser imidlertid at disse aktivitetene kanskje burde være organisert på en annen måte enn i dag, og med et bedre tilpasset innhold.

Seksjonen ønsker også tilbakemelding på hvilke(n) av de foreslåtte alternative forskerskolemodellene (eller kombinasjoner av disse) man mener er mest egnet ved en eventuell videreutvikling av forskerskolekonseptet.

En ph.d.-utdanning ved IMB krever som regel bruk av en rekke svært avanserte metoder. Opplæring innenfor disse metodene skjer som regel gjennom ph.d.-kurs ved UiT og/eller andre universiteter i Norge eller i utlandet. Det kommer stadig flere nasjonale og internasjonale kurstilbud som vil være relevante for ph.d.-studenter innen våre fagområder.

Det overordnede mål med forskerskolene er at de skal styrke ph.d.-studentens primærmiljø (kompetanse- og ressursmessig), og at de i tillegg skal bidra til et attraktivt forsknings- og læringsmiljø med tanke på rekruttering av godt kvalifiserte ph.d.-studenter. Resultat skisserer fem modeller for fremtidige forskerskoler som til dels er overlappende, og som hver for seg inneholder elementer som kan bidra til at ph.d.-studentene kan gjennomføre sine doktorgradsprosjekt på en god måte.

«Differensiert ph.d.-modell» tilbyr et relativt omfattende hovedkurs med vekt på faglige problemstillinger (flaggskipkurs), mens øvrige kurs skal innrettes mot studentenes forskerferdigheter. Etter vår mening vil en organisering basert på denne modellen, og spesielt dersom det åpnes for tilknytting til nasjonale forskerskoler, best kunne ivareta ph.d. studentenes behov for faglig skoling og individuell tilpassing.

«Forskergruppemodellen» skiller seg fra Differensiert ph.d.-modell ved at den ikke har et omfattende flaggskipkurs. Modellen stiller imidlertid strenge krav til organisering og ledelse (arrangering av kurs og oppnevning av ph.d.-koordinatorer), og basert på studentenes tilbakemeldinger kan det virke som om «Forskergruppemodellen» er den mest relevante for å nå målsetningen med forskerskolene. Også i dette tilfellet bør det imidlertid oppfordres til aktivt samarbeid med nasjonale forskerskoler for å gi studentene størst mulig bredde i forskningsutdanningen, men også mulighet for tematiske fordypning.

En utfordring med begge modellene over er at man ved Helsefak har valgt å gjøre emner tilsvarende 15 ECTS obligatorisk for alle ph.d.-studenter, hvilket setter en begrensning for studentenes muligheter for å ta annen ferdighetstrening eller kurs andre steder. Vi har fått tilbakemeldinger på at studentene gjerne hadde sett at opplæringsdelen var mer fleksibel og bedre tilpasset den enkeltes behov og interesser. IMB mener derfor at opplæringsdelen i mindre grad bør låses til lokale tilbud, og i større grad åpne for å ta emner og kurs ved andre institusjoner. Der det er mulig bør studentene tilknyttes nasjonale forskerskoler.

«Skolemodellen» gir studentene stor frihet til å velge blant tilgjengelige/vanlige ph.d.-kurs, mens den obligatoriske skoledelen består av enkeltkurs som til sammen utgjør 5 studiepoeng. Denne modellen vil neppe svare til forventningene, fordi en kurs-portefølje på kun 5 studiepoeng vil vanskelig kunne gi forskerskolen tydelig tematisk identitet og tilstrekkelig faglig kompetanse.

«Totalmodellen», hvor forskerskolene har det totale ansvaret for utdanningspakken, er også lite relevant, fordi frihet til å utforme utdanningspakken etter eget ønske kan komme i konflikt med fakultetenes strategiske satsinger.